

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novici za predbrojbu, oglase itd. šalji se naputnicom ili položnicom poštom, štedionice u Beču na administraciju lista u Pullu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Cekovnog računa br. 847-849.
Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a neologu sve pokvari». Narodna poslovice.

Izlazi svakog četvrtka na cijelom arku, izključeni su ove godine: 2. novembra i 28. decembra.

Netisnani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netisnaju, a ne-frankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 5 for. u obće, } na godinu
2 for. za seljake } na godinu
ili for. 2.50, odn. for. 1.— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 5 nč. kolif u Pulli, toli i izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetica svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Givjić. — U nakladi tiskare A. Gabršček (J. Krmpotić i drug.) u Pulli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sve drugo nego barbari.

II.

U poslednjem broju spomenuli smo nekoga imena znamenitih ljudi iz ovoga našeg Primorja, koji su radili ili još rade i djeluju na korist talijanstva, a roda su slovinskoga ili ba hrvatskoga. To smo naveli za dokaz, kako je plitko i ludo što Talijani govore, da naš rod nije sposoban stali usporedo sa drugim narodima.

Na to se je već javila jedna nami protivna novina, te govori, da su oni ljudi postali sposobni za veliki rad i znamenito djelovanje tim, što su se prekrstili na talijansku. A da jim imenujemo jednoga jedinoga, koj bi bez toga bio znamenit.

Ne toliko na odgovor onomu listu, koliko za prosvjetljenje našega puka, evo idemo napred s našim pisanjem, da se vidi jeli, nije li istina, što smo već rekli, da Slovinci a napose Hrvati podnipošto nisu barbari.

Pri tom mogli bismo zaseći dalje, pak spomenuti gradove i ljude iz drugih pokrajina, kuda stanuju Hrvati i pričati njihovu po svoj Europi znanu slavu i mudrost: ali to bi zašlo na daleko, zato ćemo obredati i to samo u kratko ove strane istarskoga i riečkoga Primorja.

Nazad tri sto i više godina imala je Istra ljudi nedvojbeno hrvatskoga roda, koji su se svijetu očitovali kao veliki umnici i za takove bili držani. Stipan Konzul nazvan Istrijanin, i Juraž Juričić pisali su već ono doba svete knjige na hrvatskom jeziku iz latinskoga i grčkoga jezika. Ivan Franković-Vlašić iz Labinjine bio je mudrac znan cijelomu učenom svijetu; po latinskom načinu one dobe zvali su ga Flacius illiricus, a ilirskim imenom uisu se nazivali Talijani, nego Hrvati.

Kasnije za njime znan je u slovestvu Istranin Budinić Lošinjan. Još pred njim znamenit je naš čovjek biskup Simun Bratulić, kraljev namjestnik u kraljevstvu Hrvatskom i vojskovođa proti Turkom. Početkom ovog vieka proslavio se je velikim riečnikom Istranin Voltić. I jedan i drugi bili su iz srednje Istre, iz sadanje mjestne občine Tinjanske.

Početkom ovog vieka cvala je znamenita obitelj Vlaha, dočim je jedan toga roda pred više od sto godina u istočnoj Istri obnašao čast, koju sada od prilike nosi cesarski namjestnik u Primorju. Od njega imamo u hrvatskom jeziku prevedene

zakone i naredbe što su izašle za vladanja Marije Terezije i ako Bog dade zdravlja i zgrade, objaviti ćemo jili.

Je su li to sve Talijanci? Ne, podnipošto. To su bili sinovi našega roda, Hrvati ili ličci i takovim se rodom ponosili.

Kod majke božje na čepijskom jezeru i u Supetru (u šumi) bili su znameniti naši koludri, koji su odgajali mladež u znanju i umjeći. Tamo su naše kulturne uspomene, koludri Paulinci onih samostana zvali su se službeno „hrvački koludri“. Tamo je odgojen ne samo gore spomenuti Bratulić, nego i drugi prošlih vjekova znameniti biskupi, učenjaci i poslanici na dvorovih kraljskih. Jedan Pavle Vrančić vriedi za tisuću „profesora“.

Rieka je za mnogo vremena u prošle vjekove bila vezana uz Austriju od prilike onako kako istočne županije istarske i kuzjiča pazinška. Kako su u Niemei kraljevstvu olimali skupa s ovimi krajevima, onako su ju s njimi ljesnije spajali. Zato govoreć o ovom Primorju, punim pravom s njim možemo i o Rieci govoriti.

Tek je tamo počelo nešto više trgovine i obrta, eto ti ljudi hrvatskoga roda i plemena i odgoja, koji su se pokazali, što se reče, na visini položaja.

Tko je od ništa stvorio danas tako veliko i jako ugarsko-hrvatsko parobrodarsko društvo? Hrvati!

Mi znamo jednoga, koj je prvi dao zametak tomu, nagovarajući pomore istočne Istre da počnu graditi parobrode za svezu Rieke i obližnjih mjesta. Talijanski jedan pristaša hito se je narugati toj misli, pak je na listu zapisao, da će on učestvovati „sa pol miliona forintih“, ali kad budu dokazali, da je stvar sjegurna! A danas? Usupor onom rujanju ugarsko-hrvatsko parobrodarsko društvo ima kakovih trideset parobroda, milijune vriednih, i hrani dobar diel Primorja s ove i s one strane Rieke i vezalo je Dalmaciju s Riekom čvrste nego svi paragrafi austrijskoga ustava i ugarsko-hrvatske nagode i našega roda uzdanica zvezda Danica, znamenje onoga društva. ponosno zrači ne samo Kvarner nego i svu obalu do Kotora i dalje.

Neviše se doduše na onih brodovih hrvatska zastava, nečuje se izključivo hrvatska rieč, ali duh hrvatskoga genija stvorio je, što bi u onih okolnostih na Rieci bili stvorili samo Englezi.

Je su li to dokazi našega tobožnjega barbarstva? Sve drugo, baš protivno; to su dokazi sjajnog očitovanja hrvatskoga narodnoga duha i na polju velike trgovine.

Na istoj Rieci, danas doista otuđenoj, ali za hrvatski narod neiz-

gubljenoj, postoji čistonica rudnog ulja, petroljeja, evropejskoga glasa.

Tko ju je podigao do toga imena, tko ju podržaje na tom glasu? Možda samo akcionerski milijuni? O ne, i tu ga utiče duša hrvatskoga naroda. Ravnatelj je znan Hrvat Barač.

Nehotluć potamniti slave drugih, moramo iztaknuti kao predstavnike hrvatske oštrinnosti na Rieci za veliku plovlitbu Matu Polića, a za veliku industriju ravnatelja Barača. Da njihov narod ima slobodu, koju zaslužuje i viast ravnati sam svoj udes, oni bi bili ministri na kraljevom dvoru!

Povratimo se u takozvano austro-ilirsko Primorje, te baš u Trst i Istru.

Da je nami Austrija dala škole, kakove trebamo, i ovdje bi naš hrvatski narod već bio daleko dalje nego li jest.

Al i ono malo, što je za čudo koju školu prošlo a ipak držalo narodno osvjedočenje, čini upravo čudesa.

U Trstu i iza malo godina čvrsta rada, Slovenci imaju svoju tiskaru i svoj dnevni list, svoj veliki i čvrsti kreditni zavod, pedesetak raznih društva za zabavu, pouku, zdravlje, gospodarstvo itd.

Toga barbari u istinu nebi imali. Barbari su oni, koji tako zdravo napredujućem, na sploh siromašnom narodu nedaju iz javnih troškova niti jedne pučke škole u gradu, već ga silu, da ju svojimi žuljevi uzdržava posebice, kao da je kakva kolonija.

U Trstu ima, i ako ne velik broj, trgovačkih firma, osvjedočenih Hrvata, Slovenca, koje su se iz priprostog položaja, poštenjem, marljivošću, uztrajnim radom, podigle do ugleda i priznanja. Mi bismo mogli imenovati jednu takovu trgovinu, od koje se služe mnogi mali talijanski trgovci po Istri.

Jesu li oni Slovenci u Trstu barbari?

U Trstu imade danas slovenskih odvjetnika, kojim se rad znanja i yješine utiču isti Talijani, u koliko nisu zaslužjeni od kojegod klike.

Jesu li i oni odvjetnici barbari?

U Goričkom vriedi u puno većoj mjeri, što smo rekli o Trstu.

Prilike našega puka još su toliko bolje, što je tamo odijeljen po zemljištu. Samo grad Gorica jeste ona jabuka, za kojom se otimaju Talijani i Slovenci čija da bude. Tajni ali veleban kulturni boj bije tamo Slovenstvo sa Talijanstvom.

Svako skoro čeljade našega roda tamo znade čitati knjigu i iz nje se učiti. Svećenstvo posve narodno, radi uporedo sa svjetlojujaci. Dižu se svakojaka društva za boljak i napredak duševni i ljesni.

U koliko u Goričkom naš rod nije prekasio Talijana, svakako mu je barem jednak.

U Istri, goloruk narod, osi-omašen do skrajnosti, samom vjerom u Boga i u svoj hrvatski narod, preoteco je Talijanom znamenitih občina, i dok se „dve tisuć godišnja kultura“ ruši pod sramotnim griesi bezbožnih pronjevrenja u Trstu, Piranu i Miljani, dotle se občinske uprave hrvatske kao ona u Pazinu i Buzetu mogu postaviti za uzor i Hrvatima i Talijanima.

Gospodarstveni pokret zadnjih deset godina medju hrvatskim pukom u Istri razmahao se je upravo za čudo, tko ga iz bliže pozna.

Hrvatsko-slovenske gospodarske zadruge u Istri broje svaka na stotine članova i rastu svaki dan.

Je li to znak barbarstva? Kreditne zadruge medju hrvatskim pukom u Istri ustanovljuju se po tri, dok talijanske po jedna.

Je li to barbarstvo?

Hrvatske kreditne zadruge nadju ljudi zadostenih kršćanskom i rodoljubnom mislju, koji pomažu sarjetom, naukom i koliko mogu novcem, dočim se talijanski list „Istria“ tuži, da talijanska kreditna zadruga u Momjanu nenapreduje, jer ju nepomažu bogatiji, kojim bolje neće da sumi daju novca na velike interese i gone narod po sudu. Gdje je barbarstvo a gdje prava uljudba?

To će odgovoriti sam narod!

A mi radimo uvijek napred, složno, mirno svaki na svojem polju rada, pak će doći liepi dan, kad će i ona klika, koja nas pred svetom ruži sa barbarstva, prestati tim i povući se u zakutak. Dobar dio pravih Talijana, navlastito njihov pučani, nevjeraju jim više, jer vide na svoje oči, da smo sve drugo, nego li barbari.

To što je uvidio već najpriproštiji talijanski pučanin, morala bi uviditi austrijska vlada. Ona bi morala konačno odlučiti se na to, da hrvatskomu narodu povrti prava, kojih se sam nikada nije otkrao. Vlada bi morala tomu našem narodu na državni račun dati škole dobre, potrebite, valjane škole. Morala bi mu nadalje dati više, mnogo više nego li do sada, poduke i pripomoći za pridignuce gospodarstva, osobito tražiti načina, kako da se narod može odduživati lagodnije kroz više godina.

Vlada bi morala uputiti svoje službenike sudbene, političke i druge, da moraju učiti se jezik naroda i rabiti taj jezik prema narodu svagdje, bez omeđašenja, posve jednako, kao što se rabi jezik talijanski. Jednom rieči, vlada bi morala nastojati, da se u hrvatskom ili slovenskom narodu Primorja, to jest Gorice, Trstla i Istre, povrti vjera i osvjedočenje, da je svoj u svojoj kući, da nije oduđen ni prodan nikomu, da može razvijati se i napredovati po božjih

i ljudskih zakonih do mile volje. — Kada to bude, onda će vlada ponosno moći pogledati na ove krajeve, napučene narodom mladim, zdravim, neprednim, onda će i ona uvidjeti, da smo sve drugo, nego barbari, čega na našu žalost, a svoju sramotu kao da još sama nezna!

DOPISI.

Iz Baderne, 25. jula. (Pošta i još nešto.) Dopsnik iz Baderne u zadnjem broju „N. Sloge“ veli: „temeļtiji i valjaniji razloga o prenamještanju pošte iz Baderne u obližnji sv. Ivan od Sterne ne ina, niti ih je absolutno ikome moguće naći, — pače sve, što se u tu svrhu do naša nadležnim vlastima, pretjerano je i izvrgnuto, a to u dobro nama poznatu svrhu, koju danas nećemo, da ovdje iz tak nemo“. Tako veli nepoznati nam dopisnik. Cijenimo, da nam neće isti zamjeriti, ako se nećisti poslovi, strasčarske spletarije, podile osvete i potištenost nekih na javu iznose. Upravo zato, jer uvijek mramorski šutimo, te od svijetli strana poruženi i nepravo ozloglašeni, ni smo spremni na obranu, da zato — velimo — postupi se s nama, bez obzira. Danas nećemo ni mi, da na puna usta govorimo, tek ćemo natakmiti, da glavni uzrok, rad kojeg bi se imala prenijeli pošta iz Baderne u obližnji sv. Ivan od Sterne, navadja se od dobrog nam poznatog gospodina, dotepene nišice, da pošta u Baderni ne bi bila sigurna ni o bielom danu, a da je sv. Ivanu od Sterne e. kr. žandarmerijska postaja, koja bi poštu čuvala. Koliko vriede ti šapljivi razlozi, sudit će svatko ko pozna Badernu, a onomu lažitorbi dovikujućeno: u puni! — Malo po malo svim ćemo na vidjelo, da se vidi: „tko je vjera, a tko li nevjera“.

Višujan, 25. jula. (Talijanska kultura i demonstracija.) I prigodom sajma hijeli su činovi djelovske kulture da pokazu svietu, koliko su obojejeni, i što nije kadar njihov odgoj da stvori. Tako su u noć sajma sastavili jedan plakat pun najnižih kleveta i uvreda proti posteljnim obiteljima, i to zato, što se ne daju vući za nos od njih i što ne služe njihovim hirima. Tu su pokazali svu brutalnost i svu nizkoću odgoja, a takova sta, sigurni smo, da nebi počinili ni najvilejji Holentoti: ali toga se događja i samo u Višujanu može dogoditi, nel paese dela civiltà e dei moralisti. Da, do takove se brutalnosti samo može ovdje da dođe, a to je urađeno, dakako, sve — pro patria!

Iza kako su vlasti zabranile svako insultiranje i provokatorno pjevanje, hođjeli su s glazbom obnoviti nered. Čojeno, da im je očinica to zabranila bila, na što su vještici studentci pošli pritužili se političkoj oblasti, odakle su se povratili duga nosa primivši, kako nam kazu, zaslužan odgovor. Onda su našli neku terasu uz javni put i tu na otvorenom izveli što su im vlasti zabranile, držeći da se može sa terase izvesti ona plemenita djela i provokacije, koje znadu ovi fini ljudi. Deranju trieznih kano puna bačva ljudih nebi bilo kraja ni kome, da nije oluja iznenada navušla i razjerala demonstrante upravu u času, kad su vriedni glazbari stali opetovati zabranjenu od političke vlasti pjesmu. Ideano da vidimo, hoće li nadležne vlasti znati učiniti, da se vrše njihove naredbe, a rek bi, da je već stvar prešana gdje ima biti od ozračnika, koji su pazili na te demonstracije.

Jučer poslje podne do četiri seljaka pili su za stolom mirno svojim novcem kupljeno jivo, kad poznati mutikase iznenada na njih navali i prevallili im stol. Nastala tučnjava, gdje je jedan nemirnik dobio što je tražio, a čojeno, da su još i drugi tuženi sudu, koji su svojim zauzimanjem za stvar, hijeli zabavuriti izgredne, koje su sami počinili. Došlo je doba kad se mirno nemože proći putem a niti mirno stati u svojoj kući, i to se još događja pred očima ozračnika, koji da nisu spravnici da priskoče, doživjelo bi se stvari što se među silčskim hajkuteina ne događaju. Zeljeji bi bilo, da se vlasti pobrihu kako da se pojača ozračnička postaja za neko neizvjestno vrijeme, dok se uzpostavi malo reda i mira. I ovi se svi neredi događaju sa jednog jedinog uzroka, i taj je: što se Talijanci vide u najljepšijem skripen, i što vide da im lože svaki danom izpod nogu, te bi zastrašivanjem, izvrcanjem stvari i demuncijacijama pak i izazivanjem — dakako u mutnu — hijeli loviti, te što ne mogu vidjeti da se Hrvati bude i da

svakim danom napreduju. Hic Rhodus, hic saltus!

Vriedno je iztaknuti, kako se i sami među sobom, i ne riedko koju. Tako su sinoć dobar broj onih, koji su se nastilili vikanjem kod glazbe, psovali u krčini sa tobožnjim prvacima, te su ih ovi tom prigodom čuli bepih i dostojnih da se znad, kao: Non se miga pu posteda, cosa comandà? credè de commandar come primà e de far quel che volè itd. A to je ujestljiv pojav, jer su i svojima bili dedijali davno.

Mali Lošnj, 25. jula 1899. Na 24. o. mj. posjetile nas ug. hrv. parobrodom „Drava“ crkvenički Hrvati. Kod njihov odlazka, kao obično, neuzmanjkaše Talijani niti ovaj put pokazati avila coltura italijanu u svoj svojoj gotoljniji. Rulja djaka talijanske koparske gimnazije, kad je parobrod počeo ploviti, a tamburaši na brodu stadoše udarati divnu pjesmu „mila naša domovino“, stadoše svirlikati sa svirlicama; kojih su za taj posao bili nabrali, i zviđali kao bjenski vici. Ali im posao nije baš pošao osobito za rukom, jer se našlo dobro mislećih ljudi, koji su u ovaj zgod očit pokazali, da im je već dodijala talijanska lošnjaska fukara, te stadoše korili njihov postupak, i zaprijetše, da bi mogao koji od demonstranta izmjeriti morsku obalu.

Ti dobri i pošteni ljudi bili su Ivan Čuako, Antun Sidrić i Gaspje Murkvić, i mnogi drugi, kojima je stalo do časti i poštenja.

Kad se talijanske delije od straha i trepeta odstraniše i pobjegoše sa punim gacama na Molo Lloyd, naši ljudi ostadoše na svojem mjestu pozdravljajuć izletnike sa burnim živio i malunjem rubaca.

Na sredini naše luke poslaše te delije jednog sućenika s rogom da reve, dok se parobrod odalji. A to sve, kako se čuje, da je iz daleka molio poglaviti gosp. kotarski kapetan, te mislimo, da je i njegova to brutalno djelo dirnulo, jer se čuje, da je dao nalog strazaru, koji je svih viliho i upoznao da mu iztraži imena tih talijanskih delija. Značiželjni smo, kako će se stvar svršiti.

Izitećemo još, da su se hrvatski izletnici ponašali kao pravi gentelmanni, dočim su svojedobno izletnici iz Zadra, ljudi Talijanci, vas dan pjevali i izazivo po gradu vikali. Hrvati lošnjski pustili su tu neoslanu raju, nek više što hore, nisu im niti najmanje smetali. Oni prama nama nisu imali takvih obzira. Takova je njihova nadri-kultura, prama našoj uljudi.

Iz Korniča kod Puntla, 25. jula 1899. (Igrarija, sta li?) Kada bih gdje drugdje, izvan austrijskoga Primorja, stao pripoviedati ovo što sledi, mene bi zatvorili u ludnicu, kao ti čeljadje koje je ovo hođe sunce u glavu dati. Ali kako smo mi kojesta već i vidjeli i izkusili, na moje se kazivanje ne će nitko zabrinuti za moje moždane.

Dakle evo čjite. Ljeta Gospodnjega 1892., dne 25. jenera, mjestno školsko vieće u Puntu (otok Kerk), pila, da bi se u podobni Kornič ozračnički redovita pučka učiona. To je dakako zapitalo na molbu onđešnjega mjestnoga suda i usled zaključka občinskoga zastupstva u Puntu.

Nakon desetak upita i odgovora e. kr. kot. školsko vieće u Lošnju zaiskalo je od kuracijalnoga ureda u Korniču broj djece dužne polaziti školu u petogodištu 1887—91. U maju 1892. zemaljsko školsko vieće naredjuje, neka se pregledaju neke kuće ponudjene za školu.

U februaru 1893. bila je prihvaćena jedna od ponudjenih kuća, uz uvjet, da vlastnik bude izvesti neke radnje. Vlastnik pristaje i na to. Videći ipak, da još škole ne ima u marcu 1895., seljani se nude, da će sazidati novu kuću za školu.

Istoga mjeseca i iste godine e. kr. školsko vieće u Lošnju pozivlje školsko vieće u Puntu, neka se pobrine, da občinsko zastupstvo u Puntu izabere tri člana u komisiju, koja se ina sastati za osnucje škole u Korniču.

Izvjescem od 3. aprila iste godine br. 25. mjestno školsko vieće u Puntu javlja imena izabranih članova. — U oktobru 1895. e. kr. kot. školsko vieće sazivlje tu komisiju na lieu nješta za dan 12. novembra iste godine, upozorivši na to i zemaljski odbor, da se može dati zastupati. Dne 12. novembra iste godine sastaju se u Korniču svi članovi komisije, dok se zemaljski odbor nije dao po nikome zastupati. U svojoj sjednici od 4. decembra 1895. zaključuje e. kr. školsko vieće u Lošnju jednoglasno, da se predloži otvorenje pučke učione u Korniču. God. 1896., na molbu občine, zemaljsko školsko vieće

šalje nacrt za novu zgradu. Dne 15. novembra 1896. zaključuje občinsko zastupstvo u Puntu, da će graditi novu zgradu prema nacrtu, poslanu od zemaljskoga vieća. Iza toga je občina kojih desetak puta pitala, da se dopusti sagraditi tu kuću, ali joj se uvijek odgovaralo neka počeka, dok bude škola osnovana. — U oktobru 1896. poručuje zem. školsko vieće, da se neće ovako jednu po jednu školu otvarati, nego neka e. kr. kot. školsko vieće izradi nacrt i podieli sav politički kotar u školska okružja, označivši, gdje još nema škole, a morala bi biti. Poznalo nam je, da bi još i to izrađeno.

Nakon tri godine odgovara zemaljsko školsko vieće, da nemože sve inačkajuće škole na jedan put osnovati, nego neka se za sada predlože 3, a ostalo će doći na red u dvadesetom vieću. C. kr. kot. školsko vieće predloži sljedeće tri škole: Kornič, Kras i Rusopasno-Gabonju. Tada napokon odgovori zemaljsko školsko vieće, da je zaključilo uzeti u obzir jedino osnucje škole u Korniču (prendere in vista), ali da i za tu valja na novo učiniti izvide na lieu mjesta.

Ovo je zadnja poruka kot. školskog vieća u Lošnju mjestnomu školskomu vieću u Puntu, u julu 1899.

Zar nije ovo igrarija, ako ne i stegod gore? Nakon sedam godina i pol dopisivanja, nakon par bremenata izmrcene burlije, ne sumo da još u Korniču pučke škole ne ima, nego se tek moraju napraviti izvidi! Ovakvo čine djera, kad dižu kućice od papira: slažu, puhnu, srusi se, opet slažu, opet se srusi itd.

Lako vama, dokona gospodo, štetači se po komisijama, ali tko će to plaćati? Zar mislite da je nas Hloksera uništio, i da nas više godine taru za to, da vam „diete“ plućemo? A vaše su „diete“, gospodo, nešto drugočajnije od onih, što ih licenčiji propisuju. Ruku na sreću, gospodo, tu ljeto su vam povećali plaće!

Pučku školu pita ovaj puk, i ne može je dobiti, nego se ovako s njim litrate, sad mi nešto obećavajući, sad opet izničevati. Ovakva se sta ne može događjati nigdje na svietu, nego samo kod nas. Ali za to i ne ina nijedan narod, do našega, one zlatne poslovice: bolje da te Turčin goni izaganom, nego perom.

Turčin ili će te stići, pak si posjećen, ili ćeš mu uteći, pak si spašen: ali ovdje te sedam godina i pol gone, pak ti tek onda poručuju, da su te uzeli „in vista“, i sađu na te nove komisije, koje moraš plaćati, a ti jedi krumpir bez soli.

Igrarija, dokona gospodo, nedostojna igrarija.

Politički pregled.

U Puli, dne 2. augusta.

Austro-Ugarska. Niemei raznih političkih hoga nastavljaju sve to žestice borbu proti vladi radi uporabe § 14. ustava. Oni sazivlju u svih ovceih gradovih skupštinu za skupštinom, na kojih se više manje oštro napada na vladu, što se je poslužila § 14. kod uvedenja novoga poreza na slador.

Te skupštine bivaju često tako burne, da mnoge vladin zastupnik raspustiti mora, a onda nastavljaju sazivati demonstraciju proti vladi na ulicah.

Priznati se mora, da su Niemei vrlo vieći priredjivači svakojakih demonstracija. Tko se još ne nesjeća burnih prizora u carevinskom vieću prošle godine i tomu sljedećih demonstracijah po ulicah grada Beča? Nemanje burne bijahu njihove demonstracije u Beču i u raznih drugih njemačkih gradovih radi uvedenja jezikovnih naredaba u Českoj i Moravskoj. Sada eto dobro im došla uporaba § 14. za nove demonstracije. Svaki u istinu slobodouman čovjek mora biti proti uporabi neustavnih sredstava u ustavnoj državi, dakle i proti uporabi § 14., nu u ovom slučaju jesu baš Niemei krivi, da se vladu poslužuje neustavnim sredstvom. Baš Niemei, i to najžešći Niemei carevinskoga vieća prouzročili su uporabu onoga paragrafa, upravo oni uveli su ovo neparlamentarno djelovanje vlade, baš oni su krivi, da se u ustavnoj državi vladu pomoću

§ 14. i bez parlamenta. Ali to će i biti jedan od mnogih uzroka, zbog kojih demonstriraju i sada Niemei. Oni hoće naime, da tom demonstracijom pokriju svoje stare grieha, radi kojih trpi monarhija, napose njezina slavenska plemena.

Crna gora. Svečanosti minule su i sada vlada na skromnom Cetinju opet običajni mir i red. Visoki gostovi kao veliki knez Konstantin, grčki prijestolonasljednik, talijanski prijestolonasljednik, knez Karagjorgjević te rođjaci mlade knegnje Milice zapustili su Crnu goru, gdje bijahu toli srdačno dočekani i pogoščeni.

Srbija. Spletkaru razkraju Milanu biti će — ako svi znaci nevaraju — ovaj put loša sreća. Njegovog osnovi, o atentatu na njega samoga već danas nitko pametan nevjeruje. On se je naime hotio lakškim načinom riješiti kolovodja radikalne stranke u Srbiji, koja je tomu spletkaru najpogibeljnija. Njemu je doduše pošlo za rukom pohvatati i pozatvarati sve prvake rečene stranke, ali dvojimo jako o tomu, da će se razkralj odvažiti i na to, da koga od njih pogubi. U tom obziru križa njegove osnove u prvom redu silna Rusija, koja bdije budnim okom nad nesretnim razkraljem i nad njegovimi nedjelji, i koja neće dopustiti, da se Milan svojim političkim protivnikom krvno osvjećuje.

Bugarska. Iz Sofije javljaju, da je tamogašnja liberalna (Stambulova) stranka izdala okružnicu, kojom javlja svojim privrženikom, da se dieli od vladajuće stranke i da će od suda samostalno postupati.

Nizozemska. U Haagu svršila je dne 29. t. mj. mirovna konferencija svoje djelovanje. Prijatelji mira naziru u tih konvencijah, što ih je prihvatila mirovna konferencija, prvim uspjehom mirovljubivog nastojanja svjetske diplomacije. Te konvencije tiču se: 1. mirovnog suda; 2. ratnih običaja u kopenih ratova i 3. o promjeni ženevske konvencije o pomorskih ratovih. Punim je dakle pravom kazao nizozemski ministar izvanjkih posala g. pl. Beaufort kod zaključue sjednice, da se moralne posljedice toga viećanja već sada čuti, a unapried će se iste sve to više čutiti i u javnomu mienju odziva nalaziti.

Franina i Jurina.

Fr. Ti si Jurina fina glava, češ mi odgovorit na jeno pitanje.
Jur. Gu, ako budem znal.
Fr. Guj no! Ako bi jena gazeta čagod proti tebi pisala, ča ti nebi bilo drago da drugi doznavu, kako biš to zabranit?
Jur. Ej to je lahko; mić lagljeja od tega.
Fr. Povej malo no.
Jur. Kad ta gazeta pride na poštu, neka ju poštar ne izmeći onomu, na kega je indicana, nego neka ju vrže va ogovaj ali neka ju pošalje nazada va Stampariju.
Fr. Drago mi je, da si mi to povedal.
Jur. Ča ji bil na Aninu v noći on „arjan barjan“ puli puha na Voloskem?
Fr. Ti, Jurina, nikad nis neznaš! Onu noć su ti se, neborc, čapali puli i puhovica da su čepi letele levo i desno.
Jur. A ki je kemu prvu čepu dal?

Fr. Ja ti neznam, puhi je vrištal: „ti ti me ga da el primo stalo“ go v isto lute le stelo“, a ona je vrištal: „ti, ti, ti me ga el primo stalo“. Hodi ti sada suditi, ki je prvi od njih dveh prvu cinkvinu dobil.

Jur. Pak se još drže, da su od Zekakove „avite kulture“.

Fr. A ja, haš ta njihova kultura jili tako vadi.

Jur. Sram jili budi ter budi.

Fr. On lovranski tululu da će dobit ki ta dan medljani.

Jur. Ča morda za to, da sniradi va zibel, va koj se je todil.

Fr. Aj ne leg za to, ča kuževa hrvatski meštri va porečkoj „babe“.

Jur. Tako mi gre varamente medalja; će mu morda još kače pod posteljan nae prijatelj kakov stari poplat.

Domaće i razne viesti.

Razpust občine Višnjani. Opeta nas je zazeblu, odkud bi nas imalo grijati.

Odlukom od 27. julija 1899. br. 15.751 e. kr. namjestništvo u Trstu uništilo je izbor prvog tiela občinskog zastupstva višnjanskoga, obavljani dne 26. junija o. g.

Drugom odlukom od istog dana br. 16.636 razpušteno je cijelo zastupstvo mjestne občine Višnjani, i uprava občine povjerena nekomeu Aurelu Antonu Mianich, a provedenje novih izbora povjereno je porodjici namjestniškomu, gosp. Alfredu vitezu Lill-Lilienbach.

Te odluke dostavljene su načelniku Radošu u nedjelju večer, nalogom, da u ponedjeljak u jutro ima obaviti p. edaju ureda. Ta predaja sledila je kako čujemo u istinu odmah u ponedjeljak bez načelnika i nedavnjenu ni toliko vremena, da prizove savjetnike, pa da s njimi obavli posao.

Istodobno otpušten je s mjesta usposobljeni, vrli tajnik občine Gjurjo Palavršić.

Hotjuić se, koliko više moguće, držati hladni, gdje nam krv kljuca u mozak, nedodajemo za danas opazke k tomu postupku s jednom našom občinom, gdje su u dva tiela sjedili po prvi put narodni, bistri, za svako dobro občine zauzeti ljudi.

Pripominjemo samo, da proti onim odredbama po zakonu pristoji pritužba na ministarstvo radi razpusta, na upravno sudiste radi uništenja izbora, na državni sud radi prikrate političkih prava zasupnikom drugog i trećeg tiela, kojim se povredjuje pravo vršiti poslove, za koje su zakonito i neprigovorno izabrani.

Možda nijedna od tih pritužba ne bude imala uspjeha u toliko, da se odredbe namjestništva promjene, ali jedan uspjeh će imati sve tri bez sumnje, a to će biti, da će u Beču još jednom čuti i iz spisa vidjeti, kako se postupa s hrvatskim pukom u Istri!

Obiteljsko veselje našeg zastupnika dr. M. Laginje. Pridružujemo se od sra radosti, koju je ovih dana odučtila ta naša obitelj u Pulj. Dr. Laginja ina, kako je pozvalo po prvom zakonu svoje gospoje troje pastoređi, koje ljubli kao prave svoje. Jedno til, g. Albert Rieger položio je ovih dana na kraljevskom sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu prvi državni izpit iz pravoslavnih nauka s odličom i svih predmetih.

Ječer pako vjenčala se je gospodjica Arabella Rieger u ovdješnjoj župnoj crkvi mornarice sa g. Lackom Križom, ovdje nastanjenim članom poznate rodoljubne obitelji u Cabru.

Kumovali su njoj, njezin tetak g. dvorski savjetnik dr. Tušar, a njemu brat Josip, viećnik kr. sudbenog stola u Gospiću.

Pridružujemo se od sra tomu dvostrukomu veselju i obitelji i želimo svaku dobru sreću.

Imenovanje. Njeg. Velik. imenovalo je savjetnika e. kr. redarstva u Trstu g. Ivana Budina nadsvjetnikom od istog redarstva.

Blagajnik kod deponitnog ureda u Trstu g. Fr. Korenčan imenovu je predstojnikom istoga ureda, a gosp. Eug. Sutter blagajnikom.

Gradjevni savjetnik kod vlade u Primorju g. Josip Vilfan imenovani je gradjevnim nadsvjetnikom kod iste vlade.

Namjestnik grof Goš putovao je slovenskim dijelom gorickoga i posuđva nastojao, da skloni Slovence, da bi prisilili svoje zastupnike, da dodju u sabor, koji, kako je poznato, već od dvije godine nemože da saboriše, jer su se iz iz njega odučtili slovenski zastupnici, nemogav više podnašati talijanski zulum.

Svratit ćemo se na to putovanje, a za sada prenašamo iz gorickih novina samo to, da je u Kojskom, na nagovaranja namjestnikova, tamošnji načelnik odgovorio, da je pučanstvo podpuno solidarno sa zastupnicima, jer da ovi zahtjevaju ravnopravnost, a Talijani hoće prvenstvo.

Na to, da je namjestnik primjetio: „Toga neće biti nikada.“ Slovenske novine se tuže na te riječi, i tumače ih tako, kao da bi namjestnik dao izjavu, da jednakopravnosti ne bude nikada za Slovenca.

Mi mišlimo, da se namjestnikove riječi odnose na talijansko prvenstvo, i da je on bito kazati samo to, da je priprio ko nac talijanskom prvenstvu.

Jedino tako može i mora govoriti namjestnik Njegova Veličanstva a nikako drugje.

Ako se pak njegove riječi odnose na jednakopravnost, i ako se on izrazio, da tu ne bude nikada, molimo slovenske novine, nek nam izvole javiti, je li to rekao prije ili poslje objeda.

† **Ante M. Smrčič.** U Malom Lošinju umro je dne 26. julija t. g. u 74. godini Ante M. Smrčič, gorjivji hrvatski rodoljub i jedan od hrvatskih prvaka na otoku Lošinju, koji su budili i podržavali hrvatsko. On je rođen u Dalmaciji, izučio je pomorske škole, te dotjerio do pomorskoga kapelana na trgovačkom brodu. Kao pomorcae oplovio je sav svijet, a dva puta je prošao Cap Horn, na kojemu je vjerojatno Ivan Orli (prije nadvojvoda Ivan) zaglavio s cilinom svojom momčadi. Hrvatsko na Lošinju gubi u njem oduševljena pristau i rodoljuba. Zakopan je na lošinskom groblju 27. julija. Opakujtu ga razvijena supruga Jelena, i nećakinja Karmela. Pokoj mu plemenitaj daj!

Sledimo dobar primjer. Občinsko zastupstvo gradića Izole zaključilo je u sjednici od dne 23. t. mj., da se inuade dati iz občinske blagajne podpora jednomu djaku, koji bude položio talijansku gimnaziju u Pazinu. Tu podporu djetiti će zastupstvo svake godine u istom iznosu jednomo talijanskomu djaku rečene gimnazije. Na ovaj zaključak upozorujemo hrvatske i slovenske občine Istre, preporučjuć im, da sledie ovaj primjer i da stvore slične zaključke za djake hrvatske gimnazije u Pazinu.

Iz Poreča pišu nam 1. t. mj. Doznajemo od preč. gg. kanonika, da se je talijanski viši kler ove biskupije obogatio za dva člana. Imenovana bijahu dva kanonika, jedan u Pulj drugi ovdje i obojica dakako Talijana, jer preč. g. Gulj. koji se priznavao za mladih ljeta Slovenem, ubraja se sada među Talijane. Kao Slovenec nebi bio stalno u današnjih okolnostih postao kanonikom. Inuio je dakle fin nos.

U ovoj biskupiji inuade jošje za popuniti jedno osam mjesta kanonika, do 30 mjesta župnika, više mjesta kapelana. Župnika mjesta se nepopunjava, jer su to župe većinom hrvatske i jer se upravitelje bolje drži na uzdi — i napokon, jer se je na taj način u zadnjih 15 godina pristidilo vjerozakonskoj zakladi oko 200.000, koji bi inače bili došli među svećenstvo i puk. Nu šta će s novcem ni bogato svećenstvo ni bogato pučanstvo! Siromašno svećenstvo je pouzirnije nego li bogato.

Mlade mlse. Prošle nedjelje darovali su sveučilišnu prvi put nekrvavu žrtvu ovi bogoslovi tršćansko koparske biskupije: g. Matej Škabar u Barkovijah, g. Stanić u Katinari (kod Trista), a g. Josip Abram u Stanjelu na Krasu.

Cestitamo srdačno gg. uladomislom, koji su pozvani, da vode naš narod po putu duševnog i tjelesnog spasenja.

Glasoviti Petar Corà, bivši e. kr. pošlanski nadkomesar, koji bijase ovdje radi kazne premješčen, hotio bi, kako pišu tršćanski listovi — natrag u Trst. G. Corà, koji se sada nalazi među svojimi Talijani u Trentu, ostavio je u našem Primorju većina neugodnih uspomena te bi učinio

vrlo dobro, da svojim spletkarenjem te uspomene nebudi na novi život.

G. Corà želi nitime doći u Trst na mjesto ravnatelja ureda, koji se jošje nalazi u službi, al koji bi imao do maln stupiti u stanje mira. Mi se čvrsto nadamo, da će sadašnji ravnatelj pošte i brzajava uožiti sav svoj upliv, da se g. Petar Corà neopovratni nikada više u Trst, gdje nije sposoban za službu već i stoga što nepoznaje zemaljskih jezika.

Nepojmiti! Hrvatski listovi Dalmacije priobćuju godimice dolazak jednog liečnika iz Trsta u Dalmaciju sa običnom opazkom: Poznati N. M. biti će toliko i toliko dana tuji i tuj. Mi se nečudimo tomu odlučnomu Talijanu, bivšemu predsjedniku zlosretne „Legazione nationale“, što dolazi u Dalmaciju među divlje Hrvate, već se čudimo hrvatskim listovom, što oni priobćuju dolazak u Dalmaciju odlučnih naših narodnih protivnika, pa biti oni i glasoviti. Zar misle naši drugovi u Dalmaciji, da bi primjerice židovski „Il Piccolo“ priobćio dolazak bilo i najglasovitijeg Hrvata u Trst. A jolo!

Čudan zahtjev. U poznatom tršćanskom „Zidovčiču“ čitamo dopis iz Velog Sela, u kojem se neki piskar čudi, što nije litjeva hrvatska većina občinskoga zastupstva prihvatiti predlog nekog Scarpje, da bi se iz občinske blagajne dala neka svota za talijansko sveučilište u Trstu. Znajući čudnovatog zahtjeva toga Veloskog Talijana! Neznajmo zaista, je li on drži svoje drugove u obč. zastupstvu toli navimim ili sebe toli mudrim, da je mislio, da će većina hrvatskoga zastupstva glasovati za podporu talijanskomu sveučilištu.

Rado bismo vidjeli onoga hrvatskoga zastupnika, koji bi stavio gljegov među talijanskom većinom predlog, da se dade podpora Hrvat-koj gimnaziji u Pazinu. Takova zastupnika bi talijanska većina po gotovo van bacila.

Srećom većinu zastupstva u Velom Selu nije pošla na lipak g. Scarpji.

„Uzorno kotarsko pozlavarstvo.“ Pod tim naslovom čitamo u njemačkom vrlo krasno uređivanom listu „Der Sudent“ opis odnošju u kotarskom poglavarstvu Veloskom. Povod tomu opisu dala je nedavno obavljena razprava pred zemaljskim sudom u Trstu proti glasovitom Kristiju i nekotjim našim rodoljubom radi poznate socijalističke skupštine u Matuljih.

Zalimo, što nevažemo donieti ovaj opis u cjelosti u prevodu, jer se plašimo mrdre olovke g. cenzora. Toliko budi ovdje rečeno, da pisac onog opisa među ostalim kaže, da su lamo u nebo vapjući odnošju.

Tko želi čitati sav opis, neka si dobavi broj 25. rečenog lista od dne 20. t. mj.

Malo preveć bezobzirno. Od više pouzdanih osoba doznajemo, da je izlisk našeg lista, koji je biošio u Alturu na Ivanu Stribliću, od više vremena bio držan i čitan od popa alturskoga.

Ako je to istina, onda je dosta žaloslno od jednog svećenika, da takova šta čini.

A ravnateljstvo pošte molimo, da pozove na red nadstojnika sabiraonice u Alturi, koji mu jtu je davao, znajuć da mu ne ide.

Barbari — dakako za Talijane. U subotu večer, udarao je u vrtu Marine-Casina tamburaski zhor od pedesetak mladih vježbenika mornarice i izveo 10 raznih komada na obće udivljenje i priznanje. Evo programa:

1. Smidt: „Admiral pl. Spaun“, korčunica.
2. Svoboda: „Simfonija za tamburice“.
3. Ernestini: „Gondoljera“.
4. König: „Valček“.
5. Svoboda: „Konadi iz opere „Faust“ od Gounoda, G. Ventura: „Doi Ochi“, romanen, 7. S. Mascagni: „Intermezzo iz opere „La Cavalleria Rusticana“, S. Svoboda: „Slovenske pjesme“, Karšik, 9. — „L'Aladena“, pjesma, 10. Schneider: „Uliste“, korčunica.

Tamburice je prosto narodno glazbilo, a od njejih struna odronilo je hiljadu krasnih narodnih pjesama, kakovih nema nijedan narod pod kapom nebeskom, osim našega. Pa ne samo rije već i komade opera evro se savršeno i na sveobć aplaus u njima izvadjuju pred finom i glazbeno moabrazenom publikom pripadnika e. kr. mornarice. Gdje ste manjine i kitare, da se usporidite s našim tamburicama? Neuzole, jer same po sebi nisu dostatne da sačinjavate podjuni orkestar, što naše tamburice mogu. —

Pa narod, sred kojega je nikk. tamburica, da je barbarski? Dakako, u očima talijanskih nezalica, ali: non ti curar di loro ma guarda e passa.

Za odnarodjenje naše djece. Odnarodjuće talijansko društvo „Legazione nationale“ kani poslati jednoga učitelja talijanskih škola grada Trsta u Boljnu, da pripravlja tamo hrvatsku dječicu i njihove roditelje za „Leginu“ školu, koja bi se imala tamo podignuti. Taj učitelj da će primiti nagrade za trud od „Legine“ za dva mjeseca for. 120 te putne troškove.

Preporučamo našim rodoljubom u Boljnu, da paze na tu ptiću grablicu.

Za ministra financija Čeha g. dr. Kaizla. U 171. broju „Edinosti“ čitamo pravednu tužbu radi najnovijeg imenovanja nekotjih činovnika financijske struke u Primorju. Isti list pripovieda, da bijahu od malo imenovani porezni činovnici za čisto slovenska mjesta, kao što su Kanal, Bovec, Crkno i Komen, koji nepoznaju slovenskoga jezika.

Ako je tako u susjednoj Gorickoj i u čisto slovenskih mjestih, što će biti tekar u Istri, gdje je pučanstvo manje svietno, i gdje misle oblasti, da tuj mora još uvijek svitlu vadati talijanski jezik.

Ministar financija g. dr. Kaizl neće zaista znati za ova protuzakonita imenovanja, jer ih on nebi valja kao odlučan Čeh niti potvrdio. Radi toga treba, da se ga na vrijeme o svemu obaviesti te da čim prije ove i slične nepravde popravi.

Iz Veloskoga nam pišu. Na Anion, t. j. dne 26. srpnja t. g. u večer shvili su ovdješnji doklećeni lakozvani Talijani kod nekotje udovice u Veloskom odhodnien jednog svogca pristae, e. kr. poreznog činovnika. Pri tome bijahu prisutni skoro svi činovnici ovdješnjeg poreznog ureda, talijanska perjanica Puović, talijanski odvjetnik i još nekotji, te se zabavljali razgovorom i pjevanjem do kasno doba noći. Po svom običaju morali su i tu prigodu upotriebiti, da nas Hrvate Veloskoga vreljaju u našim čustvima pjevanjem izazivne pjesme: „Nella patria di Rossetti“ i garabaldinskom korčunicom „Addio mia bella addio“. Mi ne imamo nista proti tomu, da se gospoda više ili manje Talijani zabavljaju, ni njim dapače pristimo, da pjevaju i u doba noći, kad je poljezno zabranjeno, nu nevažemo trpeti, da nas ta doklećena gospoda u vlastitoj kući izazivju i vreljaju pjevanjem kojekakvih pjesna. Jednom možemo tu provokaciju podneti, nu loko da ćemo po druzi put.

Tu neka si gospoda e. k. i ne e. k. garabaldinici zapamte jednom za uvijek. Ako ih sve to za kraljevnom glavom i zlobnom vuče, slobodan njim omimo put, neka idu u nepovrat, nu u našoj vlastitoj kući neće nas vrišljati niti provocirati. E hata! —

Ostalom ovdjevi pripoviedaju, da je la odhodnien svršila s tragikomijom scenom između poznatog izroda, koji je svečmosti prisustvovao i njegove „milostivo“, koja je pri dolasku čuškomo pozdravila, a on njoj čuškomo odvratio.

Mjesto e. kr. pošlanskog odpravnika u Sv. Mateju. obćina Kastav — pošli. kolar Velosko — razpisano je u složenom listu primorskog vlade. Kaucije treba položiti 200 for., godišnja plaća iznasa 150 f., turedovni pauzal 40 f.

Molbe treba uložiti na e. kr. ravnateljstvo pošla i brzajava u Trstu u roku od 2 sedmici.

Krasne prostorije „Pri zelenem hribu“ u Trstu, koje drži sada u najmu društvo „Austria“, preč je do godine nastojanjem slovenskih rodoljuba za pet godina u slovenske ruke. U te prostorije, kojim, što se tiče dvorane, vrta itd. neima a grada Trstu para, preselili će se mjeseca augusta buduće godine: „Cittadini“, „Del. podporno društvo“, pjevačko društvo „Kolo“ te još jedno narodno društvo. Rečena društva podpisati će pogodbu za pet godina sa vlasnikom prostorije g. Kizlerom iz Ljubljane.

Stadno smo, da će u tih prostorjih oživjeti i društveni život Slovena grada Trstu, kojim su zatvorana sva tršćanska gledališta — zbog talijanskog fanatizma.

Talijani među sobom. U nedjelju poslje podne pošio je 30—40 talijanskih socijalista iz Trsta u Piran, da tamo propoviedaju svoju nauku. Tamo je došlo do burnih izreda između tršćanskih i piranskih Talijana. Da uspošave mir i red morade se posredovati sve mjestne oblasti. Tršćanski socijalisti utekoh na parobrod pod pratnjom oružnika, mjestnih redara, financijske straže i pilota.

Ukinitje činovničke kauceje. Ministar financije g. dr. Kaizl ukinuo je kauceju državnih činovnika na molbu činovničkoga društva. Dosadašnje kauceje činovnika biti će im povraćene. Ovo ukinitje činovničkih kauceja jest od velike važnosti za siromašne činovnike, koji su

Razpis natječaja

za mjesto ravnajućeg učitelja 3. vrsti na jednorazrednoj mješovitoj pučkoj školi u Gologorici sa hrvatskim nastavnim jezikom, a talijanskim kao predmetom.

Dohodci ustanovljeni su u pokrajinskom zakonu za Istru od 14. decembra 1888. br. 1 ex 1889.

Natjecatelji podnesi imadu svoje redovito potkripljene molbe propisanim putem ovomu e. kr. kotarskomu školskom vijeću od 31. augusta 1899., i dokazati takodjer usposobljenje za naknadno poučavanje vjeronauka.

C. kr. kotarsko školsko vijeće

Pazin, dne 20. julija 1899.

Mliekarnica braće Znidaršić na Sišanskoj cesti 9 u Puli

preporuča svoje dnevno svježe mlieko, koje dobiva od dobropoljske mliekarske zadruge. Prodaje se takodjer domaći sir, svježi maslac, klobase, salam, pivo u bocah itd.

G. Piccoli,
dvorski dobavljač
Njeg. Svet. pape Lava XIII.,
liječnikar „pri anđelu“
u Ljubljani
na Dunajski cesti.

Željezno vino.
Kemijne analize odličnih strukovnjakah, koji su u željeznom vinu liječnikara Piccoli-a u Ljubljani uvijek potvrdili navedeno mnoštvo željeza, jesu najboljim dokazom te pružaju najveće jamstvo za njegovo djelovanje. — Ovo vino je dobro za slabokrvne, nervozne te za osobe slabije volje, nedostajanje, za bludu i bolježeljiva djeca.
Cijena staklenki od pol litra 1 for.
Naručite se raznašljive kretnom pošte, poštarinu plaćaju naručitelji sami.

Filijalka C. kr. priv. aust. kreditnog zavoda za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.
U vrijednostnih papirih na 4-mjesečni odzak 2 1/2%,
30 3 1/2%
U Napoleonih na 30-dnevni odzak 2%,
3-mjesečni 2 1/2%,
6 2 1/2%
Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vrijednosti, stupaju u kriptost nove takse u smislu dotičnih objava.
Okrušni odjel.
U vrijednostnih papirih 2% na svakom svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice
na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Tropolju, Rijeku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielez, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljani, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška.
Kupnja i prodaja
vrijednostih, diviza, kao takodjer unovčenje kuponah protiv odbitku 1/100 provizije. Inkaso svih vrsti po najumjerenijim uvjeti.
Prodajomovi.
Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovima, provizija po jake umjerenih uvjeti. — Kreditna pisma na kojekod grad.
Uložci u pohanu.
Prinaju se u pohanu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagovna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po dućevnom tečaju.

gnelli Rieka f. 2. Dr. ud. M. Ristić f. 2. J. S. Mlaka (Rieka) f. 2. M. B. Rieka f. 2. A. B. Vrhnik f. 2. F. V. Muggin f. 2. M. L. Rieka f. 1. 170 (Čitonica Osiak f. 1. 25. Drorana Vražđin f. 150. Čitonica Brijole f. 150. D. J. Sušak f. 1. J. J. Rieka f. 1. Čitonica Petrinja f. 1. 25. Dr. F. Sch. Beč f. 1. 25. Čitonica Senj f. 1. 25. Narodni dom Bakar f. 1. 25. Bratno društvo Podgrad f. 1. 25. Čitonica Valpovo f. 1. 25. Čitonica Vinkovci f. 2. 25. J. C. Tar f. 3. M. J. Kastav f. 6. J. M. Cres f. 1. 25. A. J. Zadar f. 5. Čitonica Požež f. 1. 25. Posojilnica Koprar f. 1. 5. Čitonica Tinjan f. 3. Čitonica Kraljevica f. 1. 25. L. M. Bakar f. 1. Čitonica Čelje f. 250. Čitonica Ogulin f. 250. A. G. Sv. Matej Rieka f. 1. A. V. Kraljevica f. 1. P. M. Kraljevica f. 1. Čitonica Pala f. 250. M. A. Čušić f. 1. A. A. Pala Zvezdaran f. 1. J. C. Pazin f. 2. 50. J. P. Trst f. 250. Fr. D. Čitonica Osiak f. 1. 25. Sij. K. Star. Pazin f. 250. M. Z. Čavle-Sušak f. 1. P. P. Luppoglav f. 350. Dr. A. P. Hitanje-Borš f. 250. F. C. Podgrad f. 1. C. K. Lohorika f. 1. J. K. Topolovac f. 250. K. J. Opatija f. 5. Gradj. Strujana Zagreb f. 250. S. A. Draga Bačanska f. 1. A. R. Kaštelir f. 1. G. M. Kaštelir f. 250. A. L. Kaštelir f. 250. G. B. Sv. Danijel Pula f. 2. M. D. Zvonca-Brže f. 1. F. R. Pirin f. 1. Fr. D. Kastav f. 15. M. S. župnik Tomaj (Sežana) f. 250. P. P. Čepovna (Gorica) f. 2. S. B. Pala f. 250. L. D. Beč f. 150. A. V. Ika f. 1. Dr. St. pl. M. Zagreb f. 2. 250. A. B. Filipani f. 2. M. G. Kastav f. 2. 250. A. M. Dulansica f. 250. M. S. Bazin f. 250. L. R. Kek f. 5. J. P. Zvonca f. 250. P. P. Zagreb f. 250. I. L. Karakvić f. 250. Pos. Volosko f. 1. G. V. Valtura f. 2. 250. M. Vranac Valtura f. 1. A. V. Valtura f. 2. J. L. Rieka f. 250. M. S. Lah. f. 2. Glavarstvo Volosko f. 14.

Priposlano. *)

Zlobne jezičine prosule su glas po Kastavšćini, da sam ja nagovarao nekoje od Krtičeve čeljadi, neka zilavo nastoje oko razdjeljenja občine kastavske, te da sam dapače pripravao u slučaju gotove stvari dati im besplatno na razpolaganje kuću.

Klevetnikom nije ni to dosta, nego još bezobrazno lažu, da sam i svoj podpis dao za razdjeljenje občine. To je izmišljotina najprostije vrsti, te bi gdjekoji bolje učinio, da se bavi svojim stvarima, nego da širi koje-kakve klevete.

Josip Grgurina,
Izgovar.
*) Za stavke, prioblene pod tim naslovom, odgovara uredništvo rano u toliko, koliko ga na to zakon veže.

Gospodin
Fran Kačinić,
glavni zastupnik engl. osjegur. društva za život „THE GRESHAM“
Trst
Via del Teatro br. 1. -Tergesteo- stube IV.

Izkazujem Vam moje podpuno i najtoplije priznanje za brzu i točnu izplatu od 50.000 lira talijanskih, slovom: petdeset tisuća lira talijanskih, što ste mi Vi odmah poslije smrti mog nezabavnoga supruga, g. dr. Ivana Inverardi-a, bivšeg profesora na sveučilištu u Padovi, koji je bio kod Vašeg društva „Gresham“ sa policom br. 563757 za recenu svotu osjegurana, izplatili. Spominjem za javnost, da je moj pokojni suprug uplatio s a u o 4 godišnje premije, te je iza toga iznenada umro.

Smatram stoga za moju dužnost, da to častno društvo „Gresham“, koje Vi u Trstu zastupate, najtoplije preporučim svim poglavicam obitelji, jer je „Gresham“ zaista jedno od najprvih i najliberalnijih društava za osjeguravanje života.

Padova, 27. srpnja 1899.

Gabriela Inverardi-Goria
u ime svoje, kao i u ime svoga sina
Josipa Inverardi-a.

F. Pečenkov
u Puli
preporuča se gg. putnicima.

HOTEL EUROPA
u Puli
preporuča se gg. putnicima.

Gosp. Skender Fabković, Zagreb: u pripomoć da barem kaplje — kada već nelije
Gosp. Andrija Mikolić, kapelan u Gorjemoj Osijeki: mješecine prinose razno gospode u svoti
Podružnica u Pazinu: poštanskim checkom, što članarine što darova, iznos 169-01
Kroz ruke dr. Slangea pripjelo:
1) Gosp. Ivan Rabar, ravnatelj osječke gimnazije za ime „Stedno i predjumno društvo u Osijeki“ kao dar od svoj čistog dobitka g. 1898. 20—
2) Gosp. Pánc, ljekarnik u Petrinji: prigodnom oprostinu večere ravnatelja Marka pl. Štrige sabranih Gosp. dr. Otokar Rybarž, odv. u Trstu: Na ime Uprave „Naše Sloge“, po njoj unisih Gosp. Franjo Deberlet mladiji, daruje dobrovoljno (Opatiji) Podružnice u Omišlju što članarine što darova: 13-32
a) mužka 5-40
b) ženska 5-40
Po gosp. predsjedniku Viteziću dr. Dür iz Zaboka u Hrv. sabranih u veselom društvu Mužka podružnica u Voloskom:
a) članarina za god. 1898. 40-50
b) darova 2-50
c) članarine za god. 1899. 1—
Volosko 25. julija 1899.
Dr. Fabianić, blagajnik.

Prinosi za podružnice, družbe sv. Cirila i Metoda:
— Mužka u Kastvu: Prinuta je od g. M. Jelusić, obć. načelnika u Kastvu for. 4-36, sabralih dne 11. julija t. g. kod g. Frana Monjca obć. svjetnika u Zametu na predlog g. Petra Marincec.
Gosp. dr. M. Laginja za sliku „Delavske škole“ u Kastvu uplatio na korist družbe 50 nč.

U SLAVU MLADENCEM
ARABELI RIGER-LAGINJA
i gostujući
LACKU KRIŽ.

Sretan danak eto svanu Mladenackom paru tom, Veselite se tomu danu Srećom nek Vam sjaje svom!
U životu nek Vas krili Stalna ljubav vjek i svud, Zatočnici sloge bili Miljem nek Vam plane grud!
Nek Vam s Vašeg milja sine Na tom svijetu dragi plod, Nek se umom k nebu vine Da nam ljubi dom i rod.
U života svakoj zgodi Bilo srce sruć liek! Nek vas vazda ljubav vodi, Zivili nam sretno vjek!
Posvetila
Julka Jurkotić
u Puli, dne 2. kolovoza 1899.

Listnica uredništva i upravnictva.
Gosp. M. S. S. u D. Novac za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru izvolite poslati ravno blagajniku družbe u Volosko.
Vama i Vašim prijateljski pozdrav!
Predplate i podmire „Našoj Slozi“. Do 31. julija t. g. platiti:
N. E. B. Nova Baska f. 1. Čitonica Jaska f. 250. Čitonica Rieka f. 250. P. Sarajevo f. 250. F. K. Trst f. 250. B. D. Sv. Matej f. 10. A. R. Volosko f. 2. Čitonica Tolmin f. 250. G. S. M. Lešće f. 250. Podgradska posojilnica f. 350. V. M. Mošćenice f. 9. A. T. Pula f. 10. Dr. P. M. Vražđin f. 5. M. D. Šumbeč f. 4. Buzatsko društvo za steđnju i zbiljmove f. 4. P. P. Koprar f. 5. V. poj. P. Komić-Krk f. 5. A. L. Trst f. 5. Franjevački Samostan-Pisuman, Trst f. 3. Čitonica Trpanj f. 9. A. B. Tesljan f. 250. Čitonica Kostrena f. 250. Čitonica Koprar f. 250. I. P. Vražđin f. 250. V. T. Karlovac f. 250. I. O. M. Lošinj f. 250. M. B. Meja f. 250. Fr. Škr. Bačve f. 250. Čitonica Dubrovnik f. 250. F. T. Tinjan f. 250. Čitonica Novo Mesto f. 250. Čit. Licka Vile Gospić f. 250. Hrv. esk. banka Zagreb f. 250. Čitonica Belovar f. 250. Čitonica Kostrena, sv. Barbara Bakar, f. 250. Čitonica Zadar f. 250. I. F. Opatija f. 2. G. F. Car-

se morali često zadužiti, a da uzimogu traženu kanciju položiti.

Hrvatsko političko društvo na Rieci. Čestita naša drugarica „Hrvatska Sloza“ na Sušaku zagovara topla u svojem broju, od dne 23. t. nj. na uvodnom mjestu utročenje hrvatskog političkog društva za grad Rieku sa okolikom.

Ova misao je vrlo krasna i važna po javni život naše braće na Rieci, te neima dvojbe, da će ona, ako se ozivotvori, biti od velikog zamašaja za tamošnje hrvatstvo. Osnuje hrvatske pučke škole na Rieci te usnojenje hrvatskog političkog društva lamo pozdraviti će zaista svaki Hrvat najvećim veseljen.

Rieckim Hrvatom dovikujemo i mi sa našom drugaricom: Na posao riečki Hrvati! Dosta ste već spavali, dosta ste bili nujljunji ravnodušnošću i melkoputnošću, da ste bili u istinu izvrženi ruglu Vaših protivnika.

Uredjenje plaće državnih poslužnika. Ministar financije kani izdati na temelju § 14. naredbu, kojom se uređuju plaće državnih poslužnika. Zakonska osnova o uredjenju plaće tih poslužnika nije mogla dobiti carske potvrde, jer se nisu mogle složiti obje kuće parlamenta glode roku, u kojom imade stupiti u život taj zakon. Po predstojećoj naredbi dobiti će poslužnici bolju plaću već 1. septembra t. g.

Kadri ogromnog gradlva morali smo izpastiti i ovaj puta rijeke članovi, dopisa i vjestih, da uzamognu priobiti starije dopise. Kad bi naši predplatnici ločnije podmirivali predplate, odmahno pobuhirili ogromne zasluge, izdurali bi liš redovito sa prilogom, no dok se to ne učini, ne možemo si dozvoljavati izvanrednih troškara. Otvrisao je duble od samih predplatnika brojke obriješćivanje u našem listu. — Da nam dazniri podmiri dug, odmahno predplate, priobiti smo dunašnje knjizi položenih našega čekovnog računa posl. Stedionice broj 817.819, kojom se šalje novac bez da se plaća poštarina. Nudimo se, da će se na taj način oglasiti barem dužnici. Položenice smo priložili i predplatnicima, koji su jur podmirili predplate i za pokrajine, zastupane u carevinskom čestu.

Gospodi suračnikom, dopisnikom itd. jurljuna, di čvao njihove zasluge priobiti samo tabu, ako su kratki, jezgroviti, istiniti i bez osobitih te pisani crnilom i to samo na jednoj strani papira.

Društvene viesti.

Brzno Sokolsko društvo u Puli, C. kr. namjestništvo u Trstu dozvolilo je ostanak gimnastičkog i pjesničkog društva „Sokol Tyrš“ u Puli, potvrdilo pravila istog, te dozvolilo nositi sokolske haljine po propisu C. O. S. kao i zastavu bijelu, plavu i crvenu, koju će društvo kod svojih nastupa upotrebljavati.

Za odhor društva „Sokol Tyrš“
Lj. Nehrony, t. č. starosta.
P. S. Frva redovita glavna skupština bili će u nedjelju dne 6. augusta u 5 i pol sati popodne u „Sala Apolo“ (via Trabonico 2).

Izkaz primosa na ravnateljstvo Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru tekom mjeseca marča tek. g. 1899.:

- Gosp. Tona Sarić, Riješka daruje for. 1—
- Gosp. Fran Anaković, župnik u Privlaci svoj mj. primos za ožujak " 1—
- Monsign. kanonik dr. Fran Volarić iz Krka: 1. ru ratu na ime člana utemeljitelja Nekoji članovi čitacione „Bramimstvo“ u Voloskom mjesto vijenica na odar blagopok. Ervina Mandića " 5—
- Giđienca Lina Jenko, Podgrad, sabrala: medju gđjuma pri zabavnom večeru dne 9. februara kod Viktorih " 10-00
- Gosp. dr. Otokar Rybarž, odv. u Trstu: na ime uprave „Naše Sloge“ prispjelih primosa " 20-53
- Gosp. Niko Kovačević, učitelj u Starom gradu, Dalmacija for 31-60 kao čisti prihod od plesa, dana od onome-šne hrvatske omladine dne 11. februara na korist Družbe a fr. 1-30 sabranih pri večeri izmđu omladine ukupno " 32-90
- Oloz. Franje Smolje u Pasmantu: sakupljenih u društvu " 3—